

แม่ชีวิมุตติยา (รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ ณ บางช้าง)

คุณวุฒิ

- อ.บ. (เกียรตินิยม), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2515
- อ.ม. (ภาษาบาลีและสันสกฤต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2518
- Ph.D. (Pali), University of Peradeniya, Kandy, Sri Lanka, พ.ศ. 2524

ประวัติการทำงาน

1. อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาบาลี - สันสกฤต ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2515 - 2534
2. ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการรณรงค์การใช้ภาษาไทย ระหว่าง พ.ศ. 2529 - 2534
3. ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2533
4. ภาควิชาอักษรบัณฑิตยสถาน สาขาศิลปกรรม ระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2534
5. ประธานคณะกรรมการจิตวิทยาตามแนวพุทธ ของสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2531 - 2534
6. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมูลนิธิพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน
7. ประธานมูลนิธิวิมุตติยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน
8. ประธานการตรวจชำระพระไตรปิฎกฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500 อักษรโรมัน พ.ศ. 2548 ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นประธานกิตติมศักดิ์ในการพระราชทานไปยังนานาประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2541 - 2548
9. ที่ปรึกษาในคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสังคม (e - Society) ระหว่าง พ.ศ. 2550 - 2553
10. กรรมการในคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2550 - 2553
11. ประธานกลุ่มศึกษาและเผยแพร่พระไตรปิฎก ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน
12. ประธานหอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

ผลงานด้านวิชาการ

หนังสือ-ตำรา

ธรรมวิเคราะห์. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2524.

ประวัติวรรณคดีบาลีในอินเดียและลังกา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิวัฒนาการงานเขียนภาษาบาลีในประเทศไทย: จารึก ดำนาน พงศาสดาร ธารสัน ประกาศ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2529.

วิวัฒนาการวรรณคดีบาลีสายพระสุตตันตปิฎกที่แต่งในประเทศไทย. จัดพิมพ์โดยเงินทุนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉลิมฉลองสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ไวยากรณ์บาลี : ตามแนวกระจายนวยากรณ์ โมคคัลลานนวยากรณ์ สัททนต์ปิฎกณ์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2534.

ตายอย่างพุทธะ (สารจากมหาปริณิพพานสูตร). กรุงเทพฯ: มูลนิธิวิมุตติยาลัย, 2543. และในหนังสือ “อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ นางเอ็ง แซ่ตั้ง” , กรุงเทพฯ: บริษัทศิลป์สยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์จำกัด, 2551.

นโม ไตรสรณคณณ์. โครงการแปลและศึกษาพระไตรปิฎก ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

พระวินัยปิฎก. และ พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย. โครงการหนังสือชุดรัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก เฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย. โครงการหนังสือชุดรัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก น้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย. โครงการหนังสือชุดรัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในวาระ 100 ปี วันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 23 ตุลาคม พุทธศักราช 2553. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย. โครงการหนังสือชุดรัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

จกกวาฬที่ปนี้: ลักษณะเด่น ภูมิปัญญา และคุณค่า. ชุดโครงการวิจัย “วรรณกรรมล้านนาฯ” ทุนวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). เชียงใหม่: โรงพิมพ์ไซटनाพริ้นท์, 2554.

มหาปฐฐาน ฉบับเพื่อการสวด. จัดพิมพ์เป็นพุทธบูชา พุทธชยันตี 2600 ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า วิสาขบูชา 4 มิถุนายน พุทธศักราช 2555. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

ประวัติการจัดพิมพ์และลักษณะเฉพาะของพระไตรปิฎกฉบับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. ผลงานส่วนหนึ่งของ “กลุ่มวิจัยพุทธศาสนาในภาษาและวรรณกรรมโลก” โครงการศูนย์แห่งความเป็นเลิศทางวิชาการด้านภาษา ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการในแผนพัฒนาวิชาการจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย, 2555.

พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย. โครงการหนังสือชุดรัตนประทีปแห่งพระไตรปิฎก น้อมสักการบูชาคุณพระสังฆ
ปิตร สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในกาลพระชันษา 100 ปี 3
ตุลาคม 2556 และในกาลสิ้นพระชนม์ 24 ตุลาคม 2556. กรุงเทพฯ: หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

บทความวิจัย

“คติเรื่องต้นพระโพธิ์ในพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทและของชาวอินเดีย” **พุทธธรรม** วารสารของพุทธสมาคมแห่ง
ประเทศไทย ปีที่ 29 ประจำเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓.

“หลักการศึกษาศาสตร์และปฏิบัติธรรมในกาลามสูตร” **พุทธธรรม** วารสารของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ปีที่ ๒๙
ประจำเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2523.

“จารึกที่มีข้อความภาษาบาลีในประเทศไทย” **วารสารอักษรศาสตร์** ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2528.

“วิวัฒนาการวรรณคดีบาลีในประเทศไทย สายพระสุตตันตปิฎก” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** ปีที่ 14 ฉบับที่ 4
กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ. 2532.

“หลักการใช้ภาษาตามแนวพุทธธรรม” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 มกราคม – มีนาคม พ.ศ.
2533.

“ศาสนาเป็นรากฐานชีวิตไทย : ภาพฉายจากวรรณกรรมบาลี” เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ
ประจำปีของมหาวิทยาลัยในอุปถัมภ์เงินทุนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉลิมฉลองสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดโดย สถาบันไทยศึกษา ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ หอประชุมคณะวิศวกรรมศาสตร์, 26-28 มีนาคม 2537.

“วรรณกรรมพุทธศาสนากับการแสวงหาคำตอบในยุคปัจจุบัน” เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมทาง
วิชาการวรรณกรรมพุทธศาสนาในด้านนา ครั้งที่ 1: ปรัชญาความรู้ในปัจจุบันและข้อเสนอสำหรับ
กิจกรรมในอนาคต ในโอกาสฉลอง 30 ปีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีรณรงค์เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
และร่วมสมโภช 700 ปีเชียงใหม่ จัดโดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยความร่วมมือ
ของ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และวิทยาเขตเชียงใหม่
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ณ ห้องประชุมธรรมบัญญัติ อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัด
สวนดอก อ.เมือง จ.เชียงใหม่, 15-16 พฤศจิกายน 2537.

“วรรณคดีบาลีสายพระสุตตันตปิฎกที่แต่งในด้านนา” เอกสารประกอบปาฐกถาในการประชุมทางวิชาการ
วรรณกรรมพุทธศาสนาในด้านนา ครั้งที่ 2: องค์ความรู้วรรณกรรมสายพระสุตตันตปิฎกในมิติต่างๆ
จัดโดยสถาบันวิจัยสังคม โดยการสนับสนุนของ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, วัดคอกแม่บั้ง อำเภอพร้าว และวัดไชยสถานอำเภอสารภี จ.เชียงใหม่ ณ
หอประชุมอาคารรวมวิจัยและบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 5 มิถุนายน 2541.

“บาลีศึกษาเชิงบูรณาการในสังคมไทย” เอกสารประกอบปาฐกถาในการประชุมทางวิชาการในวโรกาสฉลอง
พระชนมายุ 4 รอบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และฉลอง 40 ปี คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดโดยโครงการจัดตั้งภาควิชาภาษาตะวันออก คณะ
มนุษยศาสตร์ โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา และ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, 11-12 มีนาคม 2547.

“112 ปี จุลจอมเกล้าบรมชนมหาราช ร.ศ.112 พระไตรปิฎกฉบับพิมพ์ชุดแรกของโลก” ปาฐกถาหน้าพระที่นั่ง สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: กองทุนสนทนาธรรมนำสุข (Dhamma Society), 2547. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2547. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548. **จามจรี** ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2550, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

“มงคลสูตรในพระสุตตันตปิฎก” **Maṅgalasutta: พระไตรปิฎกศึกษา มงคลสูตร พระบาฬี อักษรโรมัน และ จดหมายเหตุการณ์เสด็จจาริกพระราชทานพระไตรปิฎกอักษรโรมัน ณ ประเทศศรีลังกา.** กรุงเทพฯ: สนทนาธรรมนำสุข, 2548.

“รัตนสูตร” 112 ปี มาตรฐานความมั่นคงแห่งศีลธรรมเพื่อปัญญาและสันติสุขของโลก. งานปฐมนิเทศการจาริกพระราชทานพระไตรปิฎก วังเทเวศร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สนทนาธรรมนำสุข, 2548.

“รัตนัตถยวันทนาในวัฒนธรรมพระไตรปิฎก” บทความเสนอในโครงการ “การประชุมวิชาการและปฏิบัติธรรมเนื่องในวันวิสาขบูชา ดอกบัวบาน สานเลี้ยงธรรม นันทบุรีศรีนครน่าน” จัดโดย สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับจังหวัดน่าน ณ หอประชุมโรงเรียนวัดช้างค้ำ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน, 11-14 พฤษภาคม 2549.

“จักกวาฬที่ปณี: ลักษณะเด่น ภูมิปัญญา และคุณค่า” **วารสารอักษรศาสตร์ ฉบับความหลากหลายทางภาษา และวรรณกรรม** ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2552 หน้า 1-30. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ “คติไตรภูมิ: อิทธิพลต่อวิถีสังคมไทย” จัดโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ณ โรงแรมเอส.ดี.อเวนิว กรุงเทพฯ, 28-29 มิถุนายน 2555.

“คัมภีร์ขัมมบทวิวรรณ์ ขัมมบทมหาฎีกา และ ขัมมปัทฏฐกถาคาถาโยชนา” บทความเสนอเนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานน้ำสงกรานต์แก่อาจารย์อาวุโสในชมรมบาลี – สันสกฤต วันพฤหัสบดีที่ 15 เมษายน พุทธศักราช 2553; จัดพิมพ์ใน **กตเวที 100 ปี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ฉลวย อุชาติติย์** บรรณารักษ์ ศตวรรษศาสตราจารย์กิตติคุณ ฉลวย อุชาติติย์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันพฤหัสบดีที่ 12 ธันวาคม 2556. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2556.

“พระอุปคุตต์ และ พระอุปคุตต์: สาระที่แตกต่างกันในคัมภีร์สันสกฤตฝ่ายสรวาสตีวาทิน กับ คัมภีร์บาลีฝ่ายเถรวาท” บทความเสนอเนื่องในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานน้ำสงกรานต์แก่อาจารย์อาวุโสในชมรมบาลี – สันสกฤต วันศุกร์ที่ 15 เมษายน พุทธศักราช 2554.

“ปัจจัย 24: อุปมาและการศึกษาปฏิบัติ” บทความในหนังสือปัจจัย 24: อุปมาและการศึกษาปฏิบัติ จัดพิมพ์เนื่องในการมอบประกาศนียบัตรอภิธรรมบัณฑิต รุ่นที่ 49/2555 อภิธรรมโชติกิจวิทยาลัย พิธีประสาทปริญญา 12 พฤษภาคม 2556 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

“การจัดเตรียมต้นฉบับพระไตรปิฎกฉบับรัชกาลที่ 5” บทความเสนอในการประชุมวิชาการทางพระพุทธศาสนา “วิธีตรวจชำระคัมภีร์ไบเบิลให้ได้มาตรฐานสากล” โครงการจัดประชุมร่วมระหว่างหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและวิทยาลัยพุทธศาสน์นานาชาติ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ณ โรงแรม เอส.ดี.อเนก

“*A Pali Letter Sent by the Aggamahāsenāpati of Siam to the Royal Court at Kandy in 1756.*” **JPTS (Journal Pali Text Society) Vol.12, 1988.** pp. 185 – 212.

“*Pali Literature in Thailand since the 19th Century (Rattanakosin Era: 1782 – Present)*”. The paper presented in the international conference on “Theravada Buddhism: Tradition, Identity and Development” held by The Association of Theravada Buddhist Universities (ATBU), March 4 – 8, 2009 at Sitagu International Buddhist Academy Sagaing, Union of Myanmar. The Journal of The Association of Theravada Buddhist Universities (JATBU), 2009. pp. 90 – 123.

“*The Meditation Practice during the Dvaravati Period (6th – 9th Century A.D.)*”. The paper presented in the international conference on The 6th Bi - Annual International Conference on “Buddhist Meditation: Texts, Tradition and Practice” held by K.J. Somaiya Centre for Buddhist Studies, September 3 – 5, 2010 at Somaiya Vidyavihar, Mumbai, India.

“*Cakkavāḷadīpanī: Its Outstanding Characteristics, Wisdom and Value*”. The paper presented in the international conference “31. Deutscher Orientalistentag (German Congress of Oriental Studies)” at Philipps Universität, Marburg, Germany, September 20 – 24, 2010. The travel was financially supported by the Chulalongkorn University Centenary Academic Development Project in the name of the Research Group on Buddhism in World Languages and Literature, Center of Excellence Program on Language, Linguistics and Literature, Faculty of Arts.

“*The King Chulalongkorn Edition of the Pāli Tipiṭaka: its History and Prominent Features*”. The paper presented in the international conference “Chulalongkorn International Conference of Oriental Studies (CHICOS) in Commemoration of the Centenary of King Chulalongkorn's Death” held by Center of Excellence Program on Language, Linguistics and Literature, Faculty of Arts, November 23 – 25, 2010 at Maha Chulalongkorn Building, Hall 105, Chulalongkorn University.

“*The Dissemination of King Chulalongkorn Edition of the Pāli Tipiṭaka*”. The paper presented in the Conference “Reception of Buddhism in Germany in the early 20th Century: Interaction between the East and the West” of the Seminar für Deutsche Philologie, Georg – August – Universität Göttingen, Germany, May 20 – 22, 2011. The Conference was co-organized by Universität Göttingen and Center of Excellence Program on Language, Linguistics and Literature, Faculty of Arts.